

**5. EU NACE klasifikacije, kronologija razvoja i
veze između NACE Rev. 2 i drugih
klasifikacija**

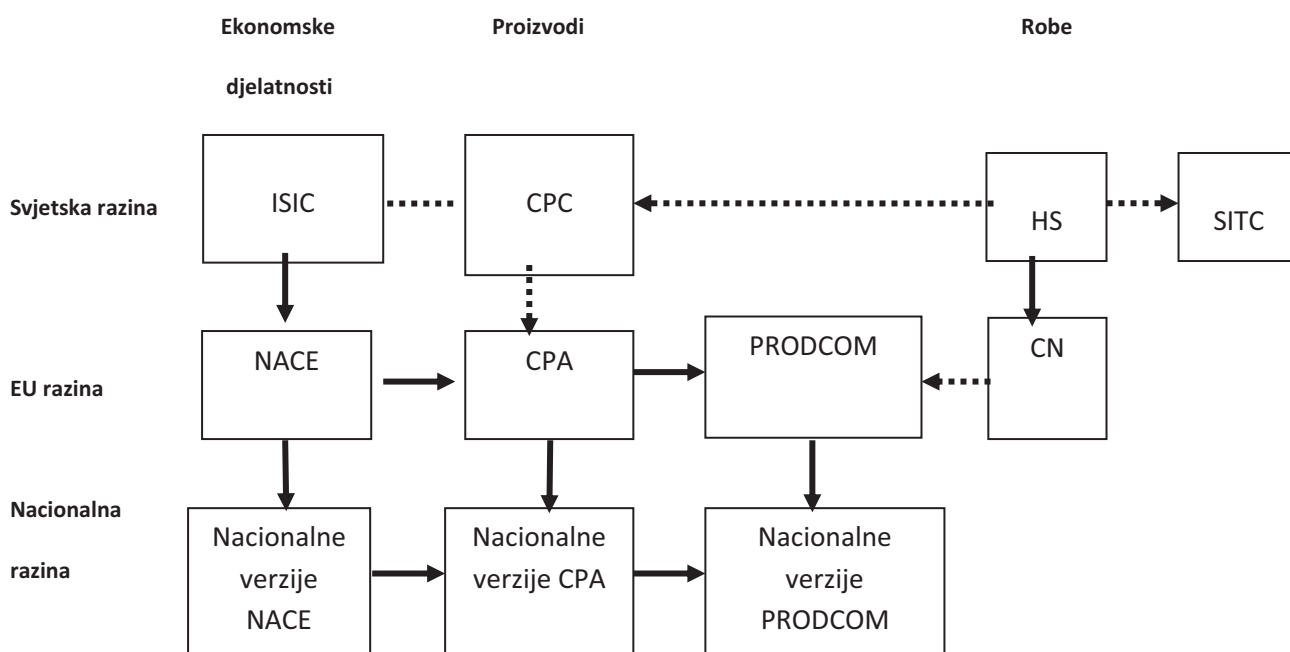
5.1 NACE i integrirani sustav klasifikacija djelatnosti i proizvoda

Značenje NACE

129. NACE je akronim koji se koristi za imenovanje različitih verzija statističkih klasifikacija ekonomskih djelatnosti koje se od 1970. razvijaju u Europskoj uniji. NACE osigurava okvir za prikupljanje i prikazivanje velikog opsega statističkih podataka prema ekonomskim djelatnostima, kako u području ekonomskih statistika (proizvodnja, zaposlenost, nacionalni računi i dr.), tako i u drugim statističkim područjima.
130. Statistički podaci proizvedeni na osnovi NACE usporedivi su na europskoj i generalno na svjetskoj razini. Uporaba NACE je obvezna u europskom statističkom sustavu.

Međunarodni sustav ekonomskih klasifikacija

131. Usporedivost statističkih podataka proizvedenih na temelju NACE moguća je i na svjetskoj razini zahvaljujući činjenici da je NACE dio integriranog sustava statističkih klasifikacija, koje su uglavnom razvijene pod okriljem Statističkog odjela Ujedinjenih naroda (United Nations Statistical Division).
132. S europske tačke gledišta, ovaj sustav može se predstaviti na sljedeći način:

↓ Je referentna klasifikacija. Klasifikacije su povezane strukturom.

⋮ Je referentna klasifikacija. Klasifikacije su povezane putem konverzacijskih tabela.

⋮ Klasifikacije su povezane putem konverzacijskih tabela.

Gdje je:

- ISIC - Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih ekonomskih djelatnosti Ujedinjenih naroda (*United Nation's International Standard Industrial Classification of all Economic Activities*).
- CPC - Centralna klasifikacija proizvoda Ujedinjenih naroda (*United Nation's Central Product Classification*).
- HS - Harmonizirani sustav naziva i šifara roba, kojim upravlja Svjetska carinska organizacija (*Harmonized Commodity Description and Coding System, managed by World Customs organization*).
- CPA - Europska klasifikacija proizvoda po djelatnosti (*European Classification of Products by Activity*).
- PRODCOM - Nomenklatura industrijskih proizvoda koja se koristi u statistici industrijske proizvodnje u EU (*Prodcum, Classification of goods for statistics on industrial production in EU*).
- CN - Kombinirana nomenklatura, koja se koristi u okviru EU za svrhe vanjske trgovine (*Combined Nomenclature, a European classification of goods used for foreign trade statistics*).

133. Ovakav integrirani sustav omogućuje usporedivost statističkih podataka proizvedenih u različitim statističkim domenima. Kao rezultat toga, primjerice, statistički podaci o proizvodnji proizvoda (u EU se izvještavaju na osnovu PRODCOM istraživanja) mogu se usporediti sa statističkim podacima iz trgovine (u EU se proizvode u skladu s CN).

134. NACE je izveden iz ISIC, u smislu da je detaljniji nego ISIC. ISIC i NACE imaju isti broj kategorija na najvišoj razini, ali je NACE detaljniji na nižim razinama.

135. Da bi se osigurala međunarodna usporedivost, definicije i uspostavljene smjernice za korištenje NACE u skladu su s definicijama i smjernicama objavljenim u ISIC uvodu.

5.2 Obuhvat i karakteristike NACE

Statističke klasifikacije

136. Sva statistička posmatranja koja za rezultat imaju statističke podatke zahtjevaju sistematično klasificiranje i razvrstavanje. Klasificiranjem se raspodjeljuje potpun skup statističkih posmatranja u setove podataka koji su homogeni, koliko god je to moguće, s obzirom na karakteristike predmeta statističkih istraživanja.

137. Statističke klasifikacije se odlikuju:

- a) iscrpnom pokrivenosti posmatranog skupa;
- b) uzajamnom isključivosti kategorija: svaki element treba biti svrstan u samo jednu kategoriju klasifikacije;
- c) metodološkom principjelnošću koja omogućuje dosljednu raspodjelu elemenata u raznim razinama i kategorijama klasifikacije.

138. Hijerarhijska struktura klasifikacija odlikuje se preciznom i sve preciznijom raspodjelom kategorija, što omogućuje da se skupe i prezentiraju informacije na različitim nivoima agregacije.

NACE kao EU klasifikacija ekonomskih djelatnosti

139. NACE je europska standardna klasifikacija proizvodnih ekonomskih djelatnosti. Ona predstavlja potpun skup ekonomskih djelatnosti podijeljenih na takav način da se NACE šifre djelatnosti mogu povezati sa statističkim jedinicama koje ih obavljaju.
140. Ekonomska djelatnost se odvija kada se kombiniraju sredstva kao što su kapitalna dobra, radna snaga, proizvodne tehnike ili poluproizvodi u svrhu proizvodnje dobara ili usluga. Stoga je ekonomska djelatnost određena inputom sredstava, proizvodnim procesom i outputom proizvoda (dobara ili usluga).
141. Djelatnost se može sastojati od jednog jednostavnog procesa, ali također može pokrivati cijeli niz potprocesa, od kojih se svaki nalazi u različitim kategorijama klasifikacije.
142. NACE ne osigurava posebne kategorije za specifične vrste statističkih jedinica: jedinice mogu obavljati nekoliko ekonomskih djelatnosti, i mogu se definirati na različite načine prema specifičnim karakteristikama.
143. Obuhvat i ograničenja NACE, te struktura i šifriranje NACE, da se izbjegne ponavljanje, mogu se pročitati iz odgovarajućeg dijela Metodologije za primjenu KD BiH 2010 obzirom da su iz NACE priručnika preuzeti u neizmjenjenom obliku.

5.3 Povijesna biografija i pravni kontekst NACE

Kronologija razvoja NACE

144. Od 1961. do 1970. u europskim je zemljama razvijeno nekoliko klasifikacija djelatnosti sa ciljem da se obuhvate različite ekonomske aktivnosti.
145. U 1970. je razvijena prva verzija NACE, "Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes" (*General Industrial Classification of Economic Activities within the European Communities*). To je bila klasifikacija koja je obuhvatala čitav niz ekonomskih djelatnosti.
146. Međutim, prva verzija NACE imala je dva velika nedostatka:
- Nije bila osnovana kao dio pravnih propisa zajednice (*Community legislation*), pa su statistički podaci često prikupljeni u skladu sa postojećim nacionalnim klasifikacijama i tek nakon toga transformirani u NACE format putem pretvorbenog ključa, što nije proizvodilo zadovoljavajuće usporedive podatke.
 - Nije bila razvijena unutar priznatih međunarodnih okvira, pa je usporedivost s drugim međunarodnim klasifikacijama ekonomskih djelatnosti bila oskudna.
147. U cilju prevazilaženja nedostataka, odlučeno je da se razmotri usklađivanje NACE s odgovarajućim međunarodnim standardima. Zajednička radna grupa sastavljena od

predstavnik Statističkog odjela UN, Eurostat-a i predstavnik država članica EU usko je surađivala na izradi treće revizije Međunarodne standardne industrijske klasifikacije svih ekonomskih djelatnosti (*International Standard Industrial Classification of All Economic Activities - ISIC Rev. 3*). ISIC Rev.3 je usvojena od strane Komisije za statistiku Ujedinjenih nacija u veljači 1989.

148. Nakon toga, radna grupa sastavljena od predstavnika Eurostat-a i država članica razvila je novu revidiranu verziju NACE, zvanu NACE Rev. 1. Polazeći od postojeće strukture ISIC Rev. 3, dodani su novi detalji da reflektiraju europske djelatnosti koje su bile neadekvatno zastupljene u ISIC. NACE Rev. 1 uspostavljena je Uredbom Vijeća broj 3037/90, 9. listopada 1990.
149. Nova, neznatno ažurirana verzija NACE Rev. 1, nazvana NACE Rev. 1.1, uspostavljena je 2002. Ona je uvela nekoliko dodatnih stavki i izvršene su promjene nekih naslova. Cilj ovog ažuriranja bio je:
- Dodati nove djelatnosti koje nisu postojale kada je NACE Rev. 1, razvijena;
 - Adekvatno prikazati djelatnosti koje su dobile na važnosti, bilo zbog tehnoloških ili organizacijskih promjena, nakon što je NACE Rev. 1 razvijena;
 - Izvršiti ispravak tehničkih i ostalih greški u NACE Rev. 1.
150. U 2002. započinju i traju nekoliko godina aktivnosti na opsežnijoj reviziji NACE. Rezultat tih aktivnosti bio je izrada nove NACE Rev. 2 klasifikacije ekonomskih djelatnosti. Uredba o uspostavljanju NACE Rev. 2 usvojena je u prosincu 2006. Uredba uključuje i sve mjere za provedbu NACE Rev. 2 i za koordiniranu tranziciju iz NACE Rev 1.1 u NACE Rev. 2 u raznim statističkim domenama. Primjena NACE Rev. 2 u zemljama članicama EU počela je 1. siječnja 2008.

Glavna obilježja uredbi o NACE

151. Države članice i Komisija EU su utvrdili da je korištenje NACE obvezno u zemljama članicama EU. Stoga, uredbe koje uspostavljaju NACE sadrže i odredbe u vezi s tim. Statistički podaci koji se prikupljaju od strane država članica EU, a podrazumjevaju uporabu klasifikacije ekonomskih djelatnosti, moraju biti sastavljeni u skladu s NACE ili s nacionalnim klasifikacijama djelatnosti koje su izvedene iz NACE.
152. Uredbe o NACE dopuštaju zemljama članicama da za nacionalne potrebe mogu koristiti nacionalne verzije klasifikacija koje su izvedene iz NACE. Međutim, takve nacionalne verzije moraju se u potpunosti uklapati u strukturni i hijerarhijski okvir NACE. Veliki broj država članica EU ima razvijene nacionalne verzije klasifikacije, obično dodavanjem pete znamenke na NACE.
153. Komisija i Odbor predstavnika država članica (SPC) odgovorni su za praćenje provedbe Uredbe o NACE, izradu manjih izmjena i dopuna i povezivanje s međunarodnim organizacijama koje se bave klasifikacijama ekonomskih djelatnosti.

5.4 Nužnost revidiranja NACE

154. Promjene u ekonomskoj strukturi i organizaciji, kao i tehnološki razvoj, stvaraju nove djelatnosti i proizvode, što zahtjeva izmjene nekih postojećih djelatnosti i proizvoda. Takve promjene podrazumijevaju stalan izazov za sastavljanje statističkih klasifikacija. Međutim, razmaci između revizija ne smiju biti predugi, jer se relevantnost klasifikacije s vremenom smanjuje, a ni prekratki, jer je u tom slučaju mogućnost usporedivosti podataka tijekom

vremena značajno umanjena. Svaka revizija klasifikacije, osobito ako uključuje i promjene u strukturi klasifikacije, vodi do prekida u vremenskim serijama statističkih podataka.

155. Velika revizija međunarodnih i europskih klasifikacija ekonomskih djelatnosti i proizvoda, poznata i kao "Operacija 2007", odvijala se između 2000 i 2007. Ova revizija je obuhvatila sve ekonomske klasifikacije u integrirani ekonomski sustav klasifikacija. Glavni kriteriji tijekom provođenja revizije bili su:

- relevantnosti u odnosu na aktualnu svjetsku ekonomiju;
- bolja usporedivost s drugim nacionalnim i međunarodnim klasifikacijama;
- kontinuitet s prethodnim verzijama klasifikacije.

Glavne karakteristike NACE i nakon revizije ostale su nepromijenjene. NACE Rev. 2 uspostavlja ravnotežu između razine detalja koje zahtijevaju korisnici statističkih podataka i stupnja opterećenosti poslom u statističkim institucijama.

5.5 Veze NACE Rev. 2 sa drugim klasifikacijama

156. Glavna veza NACE i drugih klasifikacija data je u dijagramu prikazanom naprijed, pod naslovom „NACE i integrirani sustav klasifikacija ekonomskih djelatnosti i proizvoda“. Najprije su opisani pojedini detalji odnosa s međunarodnim klasifikacijama na temelju UN sustava, kao i odnos NACE i mnogih EU klasifikacija koje, na različite načine, korespondiraju odgovarajućim svjetskim klasifikacijama. Na kraju je opisan odnos s drugim multinacionalnim klasifikacijama, zajedno s agregiranim strukturama korištenim u kontekstu nacionalnih računa.
157. RAMON, eurostatov online server za metapodatke, pruža informacije i detaljne strukture o međunarodnim, regionalnom i nacionalnim statističkim klasifikacijama razvijenim za mnoge statističke oblasti: ekonomske analize, okoliš, obrazovanje, zanimanja, nacionalni računi, itd. Informacije obuhvaćaju različite aspekte, uključujući opće opise, strukture klasifikacija (odnosno šifre i naslove), objašnjenja, korespondentne tablice između klasifikacija, metodološke dokumente i druge opće informacije koje se odnose na klasifikacije.

Veze s međunarodnim klasifikacijama

Međunarodna familija ekonomskih i socijalnih klasifikacija

158. Međunarodna familija ekonomskih i socijalnih klasifikacija sastoji se od klasifikacija registriranih u „Popisu klasifikacija Ujedinjenih naroda“ (*United Nations Inventory of Classifications*), koje su pregledane i odobrene kao smjernice od strane „Statističke komisije Ujedinjenih nacija“ (*United Nations Statistical Commission*) ili drugih nadležnih međuvladinih odbora koji se bave pitanjima ekonomije, demografije, rada, zdravstva, obrazovanja, socijalne skrbi, zemljopisa, okoliša, korištenja vremena i turizma. Također su uključene i klasifikacije sličnih subjekata koji su registrirani u Popisu i izvode se iz (ili se odnose na) međunarodnih klasifikacija i prvenstveno se, ali ne i isključivo, koriste za regionalne ili nacionalne svrhe (kao što su NACE i CPA).
159. Međunarodna familija ekonomskih i socijalnih klasifikacija sastoji se od tri glavne vrste klasifikacija: referentne klasifikacije, izvedene klasifikacije i povezane klasifikacije.

160. Referentne klasifikacije (*Reference classifications*) su ekonomske i socijalne klasifikacije koje su proizvod međunarodnih sporazuma odobrenih od strane Statističke komisije Ujedinjenih naroda (*United Nations Statistical Commission*) ili drugih kompetentnih međuvladinih odbora, kao što su Međunarodna organizacija rada (*International Labour Organization, ILO*), Međunarodni monetarni fond (*International Monetary Fund, IMF*), Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (*United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization, UNESCO*), Svjetska zdravstvena organizacija (*World Health Organization, WHO*) ili Svjetska carinska organizacija (*World Customs Organization, WCO*) u ovisnosti od teme. Na taj način referentne klasifikacije su dostigle široku prihvatljivost i zvaničnu suglasnost i odobravaju se i preporučuju kao smjernice za izradu izvedenih klasifikacija. One se mogu koristiti kao modeli za razvoj ili revizije drugih klasifikacija, kako s obzirom na strukturu tako i s obzirom na osobine i definiranje kategorija. ISIC je referentna klasifikacija ekonomskih djelatnosti.
161. Izvedene klasifikacije (*Derived classifications*) se temelje na referentnim klasifikacijama. Izvedene klasifikacije mogu biti izrađene usvajanjem strukture i kategorija referentne klasifikacije, a zatim im se mogu pridružiti dodatni detalji izvan referentnih klasifikacija, ili mogu biti izrađene reorganiziranjem agregatnih stavki iz jedne ili više referentnih klasifikacija. Izvedene klasifikacije često su prilagođene za korištenje na nacionalnoj ili multi-nacionalnoj razini. NACE je izvedena klasifikacija iz ISIC.
162. Povezane klasifikacije (*Related classifications*) su one koje se djelomično odnose na referentne klasifikacije i za koje su potrebne korespondentne tablice da bi se omogućilo uspoređivanje statističkih podataka.

UN integrirani sustav klasifikacija djelatnosti i proizvoda

163. Statistička komisija Ujedinjenih naroda (*United Nations Statisticals Commission*) predložila je 1989. niz klasifikacija koje zajedno čine integrirani sustav za klasificiranje djelatnosti, dobara i usluga, kako bi se mogle koristiti za različite vrste ekonomskih statistika na svjetskoj razini. ISIC, CPC, SITC i BEC su glavne komponente ovog sustava i usko su međusobno povezane:
- ISIC u sustavu predstavlja klasificiranje djelatnosti
 - CPC je središnji instrument za klasificiranje proizvoda i usluga
 - SITC je agregatna klasifikacija dobara za potrebe uspoređivanja u statistici vanjske trgovine
 - BEC je klasifikacija dobara (*Broad Economic Categories*) za potrebe ekonomskih analiza.
164. Kada se odnose na robu i CPC i SITC klasifikacije koriste naslove i podnaslove harmoniziranog sustava (*Harmonized Commodity Description and Coding System, HS*) kao sastavne dijelove za svoje kategorije, tj. svaki naslov na najnižoj razini CPC odgovara najmanje jednom HS tarifnom broju ili spaja dva ili više HS naslova ili podnaslova. Postoje neki slučajevi, osobito u poljoprivredi, u kojima su HS tarifni brojevi podijeljeni na nekoliko stavki CPC.
165. HS je međunarodna carinska klasifikacija proizvoda koju je sastavila svjetska carinska organizacija za potrebe vanjske trgovine. HS se koristi i za formiranje carinskih tarifa i za svrhe statistike vanjske trgovine. HS je hijerarhijski strukturirana i daje detaljne definicije i karakteristike za oko 5000 vrsta roba. Strukturirana je u 96 poglavlja, od kojih je svako prepoznatljivo po dvoznamenkastom brojčanom kodu; poglavlja se dijele na naslove, koji se dalje dijele na podnaslove. Naslovi se identificiraju pomoću četveroznamenkastog numeričkog koda, a podnaslovi pomoću šestoroznamenkastog numeričkog koda. HS obuhvaća robu, odnosno proizvode koji imaju fizičku dimenziju, također obuhvaća i električnu energiju. HS ne

obuhvaća usluge, ali uključuje fizičko „manifestiranje“ usluga (npr. arhitektonski planovi, diskete sa softverom, umjetnički originali i antikviteti stari više od 100 godina itd.) Ona također uključuje i robu koja nije tek proizvedena, kao što je već korištena oprema. HS je posljednji put revidirana 2007.

166. CPC organizira proizvode prema fizičkim karakteristikama i suštinskoj prirodi proizvoda ili svrsi isporučene usluge. Taj kriterij uključuje, primjerice, vrstu korištene sirovine, primjenjeni proizvodni proces, svrhu za koju je namjenjen proizvod, i slično. Iako je ovaj kriterij često isti kao i onaj koji se koristi za klasifikacije ekonomskih djelatnosti, CPC nije klasifikacija proizvoda ovisna o klasifikaciji ekonomskih djelatnosti. Iz tog razloga CPC sustav kodiranja je neovisan o ISIC klasifikaciji.
167. Bez obzira na ovaj specifičan pristup, CPC uzima u obzir kriterij ekonomskog podrijetla. Prema ovom kriteriju klasifikacija proizvoda kombinira u jednu kategoriju dobra i usluge koje su output samo jedne ekonomske djelatnosti. Ovi napori su napravljeni da bi definirali naslove na najnižoj razini CPC na takav način da što više proizvoda na ovoj razini može biti dodijeljeno jednoj kategoriji ISIC. Međutim, primjena kriterija podrijetla nije uvijek izvodiva, čak i kada se koristi najdetaljnija razina HS. Revidirana verzija CPC, CPC ver. 2, usvojena je od strane Statističke komisije Ujedinjenih naroda (*United Nations Statisticals Commission*) u ožujku 2006.
168. SITC slijedi tradicionalni poredak u kojem se glavna razmatranja i kriteriji odnose na korištene materijale, faze obrade i finalnu uporabu.
169. BEC je dizajniran da služi za konverziju podataka sastavljenih na temelju SITC u skupine značajne za potrebe ekonomske analize, koje se temelje na SNA razlikovanju između kapitalnih dobara, međufaznih dobara i trajnih i netrajnih potrošnih dobara. Ne postoji izravan odnos između ISIC i BEC. BEC je revidiran 1986., na temelju treće revizije SITC, a definicije BEC kategorija u smislu podnaslova HS su naknadno promjenjene da bi odražavale promjene koje su izvršene u 2002. i 2007. na HS.

Veza NACE prema ISIC

170. NACE je izvedena iz ISIC klasifikacije: kategorije na svim razinama NACE su definirane da budu identične, ili da formiraju podskupove, pojedinačnih ISIC kategorija. Prva i druga razina ISIC Rev. 4 (područja i oblasti) su identične područjima i oblastima NACE Rev. 2. Treća i četvrta razina (grane i razredi) ISIC Rev. 4 su podijeljene u NACE Rev. 2 prema europskim potrebama i zahtjevima. Ipak, grane i razredi NACE Rev. 2 se uvijek mogu agregirati u grane i razrede ISIC Rev. 4, odakle su i izvedeni. Cilj detaljnijih podijela u NACE Rev. 2, u usporedbi s ISIC Rev. 4, je da se dobije klasifikacija koja je više prilagođena strukturama europskih ekonomija.
171. Također, šifarski sistem korišten u ISIC i NACE je, koliko god je to moguće, identičan. Da se lakše razlikuju, u NACE je stavljena točka između prve dvije znamenke (razina oblasti) i zadnje dvije znamenke (grane i razredi). Međutim, obzirom da su neke grane i razredi iz ISIC Rev. 4 dalje razložene u NACE granama i razredima (bez uvođenja dodatnih hijerarhijskih razina) pojedine ISIC šifre se mogu razlikovati od odgovarajućih NACE šifara. Dakle, djelatnosti na razini grana ili razreda mogu imati numeričku oznaku u NACE Rev. 2, koja se razlikuje od oznake u ISIC Rev. 4.

Veza NACE prema ostalim međunarodnim klasifikacijama

172. Postoje i druge klasifikacije razvijene od strane Ujedinjenih naroda, ili drugih međuvladinih organa, koje imaju neku vezu s ISIC ili koriste dijelove ISIC za definiranje njihovog vlastitog obuhvata ili kategorija. Kao rezultat toga, one se mogu povezati i s NACE klasifikacijom.
173. Takve klasifikacije su razvijene za potrebe statistike zanimanja, zaposlenosti, potrošnje, obrazovanja, turizma i okoliša. Ovdje se navode samo najvažnije:
- Klasifikacija funkcija vlade (*Classifications of the Functions of Government, COFOG*);
 - Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja (*International Standard Classification of Education, ISCED*);
 - Međunarodna standardna klasifikacija zanimanja (*International Standard Classification of Occupations, ISCO*);
 - Satelitski računi turizma (*Tourism Satellite Account, TSA*);
 - Klasifikacija za sektor informacijskih i komunikacijskih tehnologija (*Information and Communication Technology Sector Classification, ICT*);
 - Klasifikacija sadržaja i definicija sektora medija (*Content and media industries sector definition*).

Veze s EU klasifikacijama

Klasifikacija proizvoda po djelatnosti CPA

174. CPA, Klasifikacija proizvoda po djelatnosti (*Statistical Classification of Products by Activity in the European Economic Community, CPA*) je europska verzija CPC, i namjena kojoj služi je u skladu s namjenom kojoj služi i CPC. U EU, klasifikacije za specifične statističke domene se međusobno povezuju preko CPA osim ako se sama CPA ne koristi kao klasifikacija u statističkim istraživanjima. Iako je CPA europski dvojniki CPC, ona se razlikuje od CPC ne samo po tome što je detaljnija, nego također i u strukturi. EU je usvojila kriterij ekonomskog podrijetla za razvoj CPA, sa NACE kao referentnim okvirom. Dakle, do četvrte razine, (razredi) struktura CPA odgovara NACE. U principu, CPC podrazredi su reorganizirani prema njihovom ekonomskom porijeklu. Veza između CPA i NACE Rev. 2 je vidljiva u samom CPA kodu: na svim razinama CPA, šifriranje prve četiri znamenke je identično sa onim koje je korišteno u NACE Rev. 2, sa vrlo malo izuzetaka. Kao alat u svakodnevnom praktičnom radu, CPA, kao i ostale klasifikacije proizvoda, može se koristiti za opisivanje karakterističnih proizvoda po pojedinačnim djelatnostima. Mora se naglasiti, da je u određenim slučajevima veza djelatnost – proizvod konvencija: ovo se događa kada isti proizvodi rezultiraju iz različitih aktivnosti, sa različitim proizvodnim procesima. Nacionalne verzije CPA su moguće isto kao i nacionalne verzije NACE.

Kombinirana nomenklatura - CN

175. CN, Kombinirana nomenklatura (*Combined Nomenclature, CN*) je nomenklatura koja se koristi u okviru EU za svrhe carinskih tarifa i statistike vanjske trgovine i detaljnije je razrađena od HS. Naslovi u CN se označavaju pomoću osmeroznamenaste numeričke šifre, dodajući dvije znamenke na relevantnu HS šifru. CN je obvezujuća za sve zemlje članice EU i njena revizija vrši se svake godine.

PRODCOM

176. PRODCOM je kratica za EU nomenklaturu proizvoda koja se koristi u sistemu proizvodnih statistika za rudarstvo i prerađivačku industriju (isključujući usluge, osim "industrijske usluge"). Odbor za PRODCOM (*Prodcom Committee*) svake godine ažurira PRODCOM listu, na kojoj se temelje statistike proizvodnje. Naslovi PRODCOM liste su izvedeni iz CN, ali njihova šifra je dalja razrada CPA šifre. PRODCOM naslovi se označavaju korištenjem osmeroznamenaste šifre, prvih šest znamenaka su identične sa šiframa CPA. Na taj način je PRODCOM vezana za i konzistentna s CPA. Veza s CPA naglašava i vezu s NACE omogućujući da poduzeća koja proizvode budu identificirana, dok veza s CN omogućuje usporedbe između proizvodnih statistika i statistika vanjske trgovine.

Glavne industrijske grupacije - MIGs

177. MIG, Glavno industrijsko grupisanje (*Main Industrial Groupings*), je europska klasifikacija koja grupira industriju u smislu proizvoda temeljenih na potražnji: kapitalni proizvodi, međufazni proizvodi, trajni potrošni proizvodi, netrajni potrošni proizvodi i energija. MIG se koristi pri izradi više pokazatelja, među kojima su i indeks industrijske proizvodnje (izražen u smislu dodane vrijednosti i temeljen na jedinicama po vrsti djelatnosti - KAU) i indeks cijena proizvođača.

Klasifikacija za statistiku direktnih stranih investicija - Bilanca plaćanja (BOP)

178. Bilanca plaćanja (*Balance Of Payments*) koristi agregate NACE kategorija za izvještavanje o podacima izravnih stranih investicija (*Foreign Direct Investment - FDI*). Razina raščlanjenosti djelatnosti je uglavnom izražena u smislu NACE kategorije „oblast“.

Veze s ostalim međunarodnim klasifikacijama

NAICS

179. NAICS je Sistem industrijske klasifikacije Sjeverne Amerike (*North American Industry Classification System*). NAICS je razvijena sredinom 1990-tih da bi omogućila ekonomsku analizu ekonomija sjevernoameričkih zemalja. Strukture ISIC i NAICS su znatno različite. Međutim, statistički podaci prikupljeni u skladu s NAICS klasifikacijom mogu se agregirati u prve dvije znamenke ISIC Rev. 4 i NACE Rev. 2, osiguravajući usporedivost podataka.

ANZSIC

180. ANZSIC je Standardna klasifikacija djelatnosti Australije i Novog Zelanda (*Australian and New Zealand Standard Industrial Classification*) razvijena za potrebe obje zemlje za proizvodnju i analizu industrijskih statistika. U razvoju ANZSIC veliki naglasak je stavljen na usklađivanje s međunarodnim standardima. ISIC Rev. 3 je korišten kao međunarodni standard za referentne svrhe. ANZSIC je mnogo bliža ISIC i NACE nego NAICS, jer njena struktura jasno slijedi ISIC, pri čemu kategorije za razinu oblasti i detaljnije razine mogu biti agregirane u dvoznamenkaste kategorije ISIC.

Ostale klasifikacije

181. Pored zemalja članica EU, Norveška i Švicarska su uvele u uporabu nacionalne verzije klasifikacija koje su izvedene iz NACE. Više od toga, desetak drugih zemalja izvan EU, ili zemlje kandidati (poput Hrvatske i Turske) koriste NACE kao temelj za njihove nacionalne klasifikacije ekonomskih djelatnosti. Više od 150 zemalja u svijetu, među kojima je i Bosna i Hercegovina, koriste klasifikacije ekonomskih djelatnosti utemeljene na NACE ili ISIC.

Agregirane strukture za nacionalne račune

182. Statističari nacionalnih računa identificirali su potrebe za dvije standardne agregacije kategorija ISIC/NACE koje se koriste za izvještavanje statističkih podataka prema SNA/ESA u velikom broju država. Prva agregacija, nazvana "agregacija visoke razine (high-level aggregation)", agregira NACE/ISIC područja u 10, odnosno 11 kategorija; druga agregacija, nazvana "međurazinska agregacija (intermediate aggregation)", agregira NACE/ISIC oblasti i sastavljena je od 38 kategorija. Ove dvije agregirane strukture nisu sastavni dio ISIC/NACE klasifikacija, ali su u potpunosti integrirane u njihovu hijerarhijsku strukturu (agregacija visoke razine, područja, međurazinska agregacija, oblasti, grane, razredi).

183. Sljedeća tablica predstavlja "agregaciju visoke razine SNA/ISIC područja - A*10/11"

	ISIC Rev. 4/ NACE Rev. 2 Područja	Opis
1	A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov
2	B, C, D i E	Prerađivačka industrija, vađenje ruda i kamena i ostala industrija
2a	C	Od čega: prerađivačka industrija
3	F	Građevinarstvo
4	G, H i I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane
5	J	Informacije i komunikacije
6	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
7	L	Poslovanje nekretninama*
8	M i N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
9	O, P i Q	Javna uprava, obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
10	R, S, T i U	Ostale usluge

* Uključuje imputiranu stambenu rentu za stanove nastanjene njihovim vlasnicima

184. Sljedeća tablica predstavlja: "međurazinsku agregaciju SNA/ISIC - A*38":

	A*38 šifra	ISIC Rev. 4/ NACE Rev. 2	Oblasti
1	A	Poljoprivreda, šumarstvo, i ribolov	01 do 03
2	B	Vađenje rude i kamena	05 do 09
3	CA	Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda	10 do 12

EU NACE klasifikacije i veze sa drugim klasifikacijama

	A*38 šifra	ISIC Rev. 4/ NACE Rev. 2	Oblasti
4	CB	Proizvodnja tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda	13 do 15
5	CC	Proizvodnja proizvoda od drva i papira, tiskanje	16 do 18
6	CD	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	19
7	CE	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	20
8	CF	Proizvodnja farmaceutskih proizvoda, kemijskih i biljnih proizvoda za medicinske svrhe	21
9	CG	Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa, i ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	22 + 23
10	CH	Proizvodnja baznih metala i gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	24 + 25
11	CI	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	26
12	CJ	Proizvodnja električne opreme	27
13	CK	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n	28
14	CL	Proizvodnja prijevoznih sredstava	29 + 30
15	CM	Ostala prerađivačka industrija, popravak i instaliranje strojeva i opreme	31 do 33
16	D	Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	35
17	E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	36 do 39
18	F	Građevinarstvo	41 do 43
19	G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	45 do 47
20	H	Prijevoz i skladištenje	49 do 53
21	I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	55 + 56
22	JA	Izdavačke, audiovizuelne i djelatnosti emitiranja	58 do 60
23	JB	Telekomunikacije	61
24	JC	IT i ostale informacijske uslužne djelatnosti	62 +63
25	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osigurnja	64 do 66
26	L	Poslovanje nekretninama*	68
27	MA	Pravne, računovodstvene, upravljačke, arhitektonske, inženjerske te djelatnosti tehničkog testiranja i analize	69 do 71
28	MB	Znanstveno istraživanje i razvoj	72
29	MC	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	73 do 75
30	N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	77 do 82
31	O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	84
32	P	Obrazovanje	85
33	QA	Djelatnosti zdravstvene zaštite	86
34	QB	Djelatnosti socijalne skrbi u ustanovama sa smještajem i u ustanovama bez smještaja	87 + 88
35	R	Umjetnost zabava i rekreacija	90 do 93
36	S	Ostale uslužne djelatnosti	94 do 96

EU NACE klasifikacije i veze sa drugim klasifikacijama

	A*38 šifra	ISIC Rev. 4/ NACE Rev. 2	Oblasti
37	T**	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	97 + 98*
38	U**	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	99*

* Uključuje imputiranu stambenu rentu za stanove nastanjene njihovim vlasnicima

** Kompletno područje U i dio područja T (oblast 98) nalaze se izvan okvira SNA/ESA proizvodne granice, i zbog toga će ti redovi biti prazni pri izvještavanju podataka za statistiku nacionalnih računa, ali su ovdje uključeni zbog cjelovitosti slike.